

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Муніципальне підприємництво»

на тему: «**СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ**»

Виконавець:

студентка ФЕУП

Столяр Ніна Ігорівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Фіалковська Анастасія Андріївна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Усталені сучасні уявлення про громадське здоров'я базуються на обґрунтованій ВООЗ концепції триєдності фізичної, соціальної і духовної складових здоров'я. Охорона громадського здоров'я в її сучасному визначенні потребує нової культури управління, нових технологій, які становлять складову менеджменту охорони здоров'я в цілому. Впровадження нових технологій управління відбувається в межах інституціонального внутрішнього середовища щодо охорони здоров'я на тлі так званого зовнішнього середовища, утвореного в Україні трансформаційним суспільством і його реформованою економікою.

Нині у процесі реформування системи охорони здоров'я потребується новий, неупереджений погляд на таку, здавалося б, галузеву, а насправді світоглядну проблему, як норма і патологія, або стан здоров'я і хвороби людини. Розуміння їх сутності, формування динаміки переходу одного у друге й можуть стати науковими засадами змістового повороту системи охорони здоров'я до сталого прогресивного розвитку здорового етносу.

Спроможність України до економічного зростання значною мірою залежить від стану здоров'я населення і можливості його поліпшення. Разом з тим рівень здоров'я населення України визначається міжнародними організаціями як низький.

Соціально-економічні перетворення в Україні та еволюція суспільних потреб зумовили низку змін у галузі охорони здоров'я, що переважно виявляються у збільшенні частки приватного сектора. Поряд із цим низький рівень матеріального забезпечення більшості населення знижує його можливості щодо якісної життєдіяльності, користування якісним і достатнім відпочинком, засобами зміцнення здоров'я (басейнами, спортивними засобами), достатнього харчування, використання функціональних фармацевтичних засобів – вітамінів, адаптогенів та ін. Це робить здоров'я значної частини населення вразливішим щодо факторів ризику. Недостатнє матеріальне забезпечення галузі охорони здоров'я унеможливорює оптимальне відновлення зниженого рівня здоров'я населення.

Недержавний сектор охорони здоров'я здебільшого становлять установи, які належать до категорії малого та середнього бізнесу. В Україні приватний сектор охорони здоров'я перебуває на початковому етапі і становить близько 3 % обсягу послуг, що надаються в галузі.

Питання комерційної складової організації системи охорони здоров'я, а також здійснення підприємницької діяльності у вказаній сфері виступають предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців, таких як: Я. Радиш, І. Парубчак, В. Борщ, А. Барзилович, О. Рудинська, О. Чорний, О. Поживілова, Д. Рябець, О. Стасюк, С. Вовк, Г. Урсол. Актуальність зазначених вище проблем, їх недостатнє вивчення і визначили вибір теми кваліфікаційної роботи, зумовили її мету та завдання.

Метою роботи є теоретичні, методичні та прикладні аспекти стимулювання підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я.

Для досягнення мети дослідження було визначено та поступово вирішено наступні **завдання**:

1. Ідентифікувати сферу охорони здоров'я як об'єкт підприємницької діяльності та її державного регулювання;
2. Дослідити юридичні аспекти організації підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я;
3. Провести діагностику поточних проблем системи охорони здоров'я в Україні;
4. Проаналізувати кон'юнктуру ринку послуг у сфері охорони здоров'я;
5. Провести оцінку найбільш перспективних напрямів комерційної діяльності у сфері охорони здоров'я;
6. Здійснити пропозиції щодо формування муніципальної системи надання реабілітаційних послуг;
7. Провести оцінку ефективності створення державної агенції з організації медичного туризму;
8. Запропонувати шляхи державної підтримки суб'єктів підприємництва в сфері охорони здоров'я.

Об'єктом дослідження є процес обґрунтування шляхів розвитку підприємництва у сфері охорони здоров'я.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів стимулювання підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я.

Методи дослідження: історико-логічний – при дослідженні еволюції системи охорони здоров'я; семантичний – при вивченні теоретико-методичних засад проблем розвитку підприємництва в сфері охорони здоров'я; метод порівняльного аналізу – при вивченні різних моделей фінансування медичної сфери; статистичний та графічний методи – при проведенні кон'юнктурних досліджень ринку приватних послуг в сфері охорони здоров'я. Розрахунки провадилися з використанням програмного продукту MS «Excel».

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні документи, статистичні дані Державної служби статистики України та Головного управління статистики в Одеській області, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій та періодичних видань, а також дані електронних ресурсів мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок. Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 20 рисунків.

Публікації. Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано статтю: «Фінансові інструменти стратегічного розвитку сфери охорони здоров'я в умовах диджиталізації» у науковому студентському збірнику ФЕУП № 37 (1), С. 85-89.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи «**Теоретичні засади підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я**» досліджено особливості підприємницької діяльності з точки зору інструментів її стимулювання, сформульовано особливості підприємництва в сфері охорони здоров'я.

У другому розділі «**Оцінка поточного стану підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я в Україні**» проведена діагностика проблем системи охорони здоров'я в Україні, проаналізовано кон'юнктуру ринку послуг у сфері охорони здоров'я, здійснено оцінку найбільш перспективних напрямів комерційної діяльності у сфері охорони здоров'я.

У третьому розділі «**Пропозиції зі стимулювання підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я**» запропоновано формування муніципальної системи надання реабілітаційних послуг, проведено оцінку ефективності створення муніципальної агенції з організації медичного туризму, окреслено шляхи державної підтримки суб'єктів підприємництва в сфері охорони здоров'я.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного в роботі дослідження можемо зробити наступні висновки.

1. В сучасному світі неможливо знайти у світі жодну іншу сферу підприємництва, обсяги доходів якої перевищували б сферу охорони здоров'я. У вартісному вигляді вона складає 10–15% ВВП в економічно розвинених країнах (у США – до 20%) або 3–5–7 тис. дол. США в розрахунку на мешканця на рік, і ці витрати постійно зростають. З точки зору кадрового забезпечення сьогодні у світі у сфері охорони здоров'я працюють 60 млн фахівців, у тому числі 8,7 млн лікарів, 16,7 млн сестринського та акушерського персоналу, 1,2 млн стоматологічного і 2,1 млн фармацевтичного персоналу тощо.

2. В процесі регулювання сфери медичних послуг держава виконує такі дві функції: соціальну та економічну. Сутність першої полягає в забезпеченні справедливості та доступності для всього населення, незалежно від рівня доходів громадян та статусу, а економічна функція полягає у забезпеченні конкуренції між надавачами медичних послуг, вдосконаленні системи ліцензування та акредитації медичних установ, забезпеченні якісного рівня медичного обслуговування, використанні податкових інструментів при регулюванні підприємницької діяльності.

3. За станом здоров'я громадян Україна посідає одне з найнижчих рейтингових місць у європейському регіоні. У рейтингу стану здоров'я громадян різних країн світу, визначеному Агентством Bloomberg у 2013 році, Україна посіла 99-те місце серед 145-ти взятих до оцінки країн світу (після країн пострадянського простору - Грузії, Вірменії, Латвії, Литви, Таджикистану, Узбекистану). Із поточних суспільних витрат на лікарні (загального профілю та спеціалізовані) 63,5% витрачається на оплату праці, 8,1% - на комунальні платежі, 16,2% - на прями

витрати на виробництво послуг та 12,2% - на інші витрати. Тобто переважна частина суспільних коштів використовується на фінансування людського капіталу та інфраструктурні/комунальні платежі.

4. У приватному сегменті фінансові результати великих та малих підприємств, що надають послуги у сферах охорони здоров'я та соціальної допомоги, збільшилися більш ніж у 2 рази (сальдо до оподаткування у мільйонах гривень: 2020 р. – 835,9; 2019 р. – 378,6), однак зменшилася кількість тих, хто отримав прибуток (з 77,4% до 67,4%). Найприбутковішим приватним медичним закладом України, є ТОВ «Сінево Україна» та ТОВ «Сінево Схід» із сукупним річним доходом у майже 1 млрд. гривень.

5. З точки зору функціонального спрямування найбільш активно в Україні будуть розвиватися такі сегменти невідкладна медицина, різні хірургічні напрямки (травматологія, трансплантологія, кардіохірургія, нейрохірургія, онкологія), пластична хірургія, генна терапія, приватні лабораторії та реабілітаційні центри.

6. Ефективне функціонування муніципальної системи надання реабілітаційних послуг передбачає реалізацію таких етапів як: формування єдиного органу державної влади, який буде координувати усі міністерства і відомства з питань реабілітації, прийняти низку законів та підзаконних актів з питань її адміністрування; впровадження нових освітніх програм та навчальних планів для підготовки сучасних фахівців; зміцнення матеріально-технічної бази реабілітаційних закладів відповідно до міжнародних стандартів.

7. Проект щодо створення муніципальної агенції з організації медичного туризму є доцільним для реалізації. Він дозволить медичним туристам одразу ознайомитися з більшою частиною пропозицій на ринку, та обрати кращий варіант лікування для себе. Він надає поштовх для розвитку медичним закладам всіх форм власності, і за умов сплати 1% комісії від сплачених послуг, проект стає комерційно ефективним і здатен генерувати прибуток у розмірі 250 тис. грн на рік.

8. Головним напрямом діяльності держави з підтримки суб'єктів підприємництва в сфері охорони здоров'я полягає в удосконаленні чинної системи забезпечення фінансовими ресурсами (в тому числі й за рахунок пільгового кредитування), а також пошуку нових джерел фінансування за допомогою медичного страхування або інших інноваційних підходів.

АНОТАЦІЯ

Столяр Н. І. «Стимулювання розвитку підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я в Україні»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньо-професійною програмою «Муніципальне підприємництво». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022.

У роботі розглянуто теоретичні аспекти підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я та її державного регулювання, .

Здійснено діагностику проблем системи охорони здоров'я в Україні, проаналізовано кон'юнктуру ринку медичних послуг, визначено найбільш перспективні напрями комерційної діяльності у сфері охорони здоров'я.

Доведено доцільність формування муніципальної системи надання реабілітаційних послуг, здійснена оцінка ефективності створення муніципальної агенції з організації медичного туризму, запропоновано шляхи та інструменти державної підтримки суб'єктів підприємництва в сфері охорони здоров'я.

Ключові слова: підприємництво, охорона здоров'я, медичні послуги, медичний туризм, муніципальна підтримка, проєкт, ефективність.

ANNOTATION

Stolyar N. «Stimulating the development of entrepreneurial activity in the field of healthcare in Ukraine»

Thesis for Master degree in specialty 076 «Entrepreneurship, Trade and Exchange Activity» under the master's program "Municipal entrepreneurship". – Odesa National Economic University. – Odesa, 2022.

Theoretical aspects of entrepreneurial activity in the field of health care and its state regulation are considered in the work.

The diagnosis of the problems of the health care system in Ukraine was carried out, the situation of the medical services market was analyzed, and the most promising areas of commercial activity in the field of health care were determined.

The expediency of forming a municipal system for the provision of rehabilitation services has been proven, the effectiveness of the establishment of a municipal agency for the organization of medical tourism has been evaluated, and ways and tools of state support for business entities in the field of health care have been proposed.

Keywords: entrepreneurship, health care, medical services, medical tourism, municipal support, project, efficiency.